

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1931 kl. 5 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion, II: 233, angående införande i stadgan för rikets allmänna läroverk och i folkskolestadgan av bestämmelser om skyldighet för lärare att i vissa fall underkasta sig läkareundersökning m. m.

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 233, hava fru *Nordgren* och hr *Olsson* i Mellerud hemställt, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsam utredning om huruvida icke sådana bestämmelser böra införas i såväl stadgan för rikets allmänna läroverk som ock i folkskolestadgan, som gå ut på

dels att lärare, som på grund av sjukdom, vanförhet, lyte eller minskad arbetsförmåga av vederbörande skolmyndighet anses oförmögen att på ett tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, skall vara skyldig att för frågans bedömande underkasta sig sådan läkareundersökning, som vederbörande skolstyrelse eller överstyrelse anser nödigt föreskriva, samt

dels att lärare, som på grund av sjukdom varit tjänstledig en längre tid, exempelvis fem år i följd, skall antingen, efter vederbörlig prövning, kunna förtidspensioneras eller under alla förhållanden, för varje gång fortsatt tjänstledighet för sjukdom sökes, vara skyldig underkasta sig läkareundersökning av tjänsteläkare eller annan läkare, som av överstyrelsen förordnas.»

Beträffande motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Motionen belyser två olika slag av missförhållanden. Dels förekommer det att sådan statens eller kommunens lärare, som på grund av sjukdom är uppenbarligen olämplig att uppehålla sin befattning, emot myndigheternas önskan utövar sin tjänst, enär hans överordnade sakna möjlighet att emot lärarens vilja föranstalta om undersökning av hans hälsotillstånd.

Dels förekommer det, att lärare under många år i följd erhåller sjukledighet efter företeende av läkarintyg, varigenom täta ombyten av vikarier kunna uppstå.

Utskottet.

Till stöd för sitt krav på rättelse av dessa missförhållanden hänvisa motionärerna dels till vad som är känt inom olika skolstyrelser och som väckt missnöje bland skolelevernas föräldrar och målsmän, dels och framför allt till skolöverstyrelsens framställning till Kungl. Maj:t den 11 februari 1927 om utredning, på vad sätt möjlighet kan beredas de myndigheter, som hava att besluta angående tjänstledighet för olika lärarekårer, att i händelse av behov införskaffa läkarebetyg angående en lärares hälsotillstånd, oberoende av vederbörande lärares egen önskan.

Liksom skolöverstyrelsen i sin framställning säger, att ett tydligt och trängande behov av förändrade bestämmelser här föreligger, vill ock utskottet uttala, att detta behov enligt utskottets mening är ostridigt.

Det kan icke vara rimligt att en på grund av kroppslig eller själslig sjukdom uppenbart olämplig person år efter år mot skolans bästa skall kunna få tjänstgöra som lärare och uppfostrare för barn och ungdom, blott på grund av att han vägrar att underkasta sig sådan läkareundersökning, som hans överordnade föreskriva. Ansvariga myndigheter böra ha rätt att hänskjuta bedömandet av en lärares hälsotillstånd till sakkunnig läkare, såväl om behov yppar sig att avstänga en sjuk lärare från tjänstgöring som vid prövning av sjukskriven lärares krav på att få återinträda i tjänsteutövning.

Inom kommunikationsverken gäller det, att en tjänsteman är pliktig att vid styrelsens föreskrift inställa sig för undersökning hos verkets läkare. Vägran att ställa sig sådan föreskrift till efterrättelse lärers betraktas såsom tjänstefel.

Befinnes inom dessa verk tjänsteman med minst tio tjänstår på grund av sjukdom sakna förmåga att behörigen sköta sin befattning, har han rätt till tjänstepension. Sådan tjänsteman är ock skyldig att med pension avgå från tjänsten, om så prövas lämpligt. Då frågan om lärares förtidspensionering på grund av långvarig sjukdom, för vilken tjänstledighet sökes, i motionen berörts, vill utskottet anföra, att den frågan torde böra utredas i annat sammanhang, och då enligt utskottets mening de svåraste missförhållanden, som i motionen belysas, skulle kunna avlägsnas, om bestämmelser utfärdades om att lärare skall vara skyldig underkasta sig sådan läkareundersökning, som vederbörande skolmyndighet kan föreskriva, anser sig utskottet kunna inskränka sig till att tillstyrka det första av de två i motionen framställda yrkandena.

Utskottet får alltså hemställa,

att andra kammaren för sin del måtte besluta,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en skyndsam utredning, huruvida icke sådana bestämmelser böra införas i såväl stadgan för rikets allmänna läroverk som ock i folkskolestadgan, som gå ut

på att lärare, som på grund av sjukdom, vanförhet, lyte eller minskad arbetsförmåga av vederbörande skolmyndighet anses oförmögen att på ett tillfredsställande sätt sköta sin tjänst, skall vara skyldig att för frågans bedömande underkasta sig sådan läkareundersökning, som vederbörande skolstyrelse eller skolöverstyrelsen anser nödigt föreskriva.

Stockholm den 24 februari 1931.

På utskottets vägnar:

GUST. MOSESSON.

Närvarande vid ärendets behandling i utskottet: herrar Mosesson, Holmdahl*, Mårtensson, Johansson i Bro, Weijne, Lundström*, Hammarlund, Persson i Tidaholm och Ljung* samt fru Nordgren.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.